



## POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

**Typ posudku:** posudek vedoucí práce

**Autorka práce:** Bc. Linda Dubská

**Název práce:** Programy podpory zdraví na základních školách v Jihočeském kraji

**Autorka posudku:** Mgr. Anna Zelinková

Autorka se ve své práci věnovala tématu programů podpory zdraví na základních školách v Jihočeském kraji. Přínos práce lze chápat zejména ve vlastním výzkumu, který byl zaměřen na různé aktéry problematiky – ředitele základních škol, pracovníky Státního zdravotního ústavu (dále jen SZÚ), v další vlně též rodiče a žáky jedné vybrané základní školy. Ačkoli má výzkumné šetření své limity a problémy (viz podrobněji níže), představuje určitou „sondu“ do praxe toho, jak implementace programů na školách probíhá.

Autorka si jako cíl diplomové práce vymezila zjistit, jaké programy podpory zdraví jsou využívány na základních školách v Jihočeském kraji, jaký je přístup ředitelů vybraných základních škol v Jihočeském kraji k implementaci a jak hodnotí ředitelé jejich účinnost. S ohledem na tyto hlavní cíle autorka formulovala výzkumné otázky. Formulace cílů a výzkumných otázek v kontextu zvolených metod nebyla dostatečně dobře rozmyšlena, např. informaci, které programy jsou využívány, by bylo vhodnější zjišťovat jiným nástrojem (např. dotazníkovým šetřením mezi řediteli nebo jednoduchou analýzou webových stránek škol, protože lze předpokládat, že řada škol prezentuje informace o využívaných programech na svých stránkách), současný stav, kdy autorka získala o tomto informaci pouze od pěti ředitelů nelze pokládat za naplnění vytyčeného cíle.

Teoretická část práce nejprve představuje teoretická a hodnotová východiska autorky. Rozpracována je obecně teorie implementace a determinanty zdraví. Teoretická část je dále zaměřena na vymezení základních pojmů (zdraví, zdravý životní styl, programy podpory zdraví, prevence), práce dále popisuje jednotlivé programy podpory zdraví, které jsou nabízeny školám (a které zároveň zkoumané školy využívají). Autorka se dále obecně věnuje tématu účinnosti a efektivity programů na základě dostupných materiálů. Tato část je zpracována kvalitně, ačkoli by autorka mohla lépe propojovat teoretická východiska s výzkumným problémem a empirickou částí práce.

V kapitole Metody a zdroje dat autorka podrobně vymezuje použité metody sběru dat. Doporučila bych podrobněji rozpracovat zejména způsob jejich analýzy jak v případě primárních, tak sekundárních dat (např. využívání interních dokumentů ze SZÚ, neboť není úplně jasné, zda proběhla nějaká systematická analýza či se s nimi autorka pouze zběžně seznámila).

Výzkumná část práce je postavena zejména na analýze primárních dat získaných z polostrukturovaných rozhovorů s řediteli základních škol a pracovníky SZÚ, dále je představena případová studie, kde autorka prezentuje výstupy z polostrukturovaných rozhovorů s rodiči a z dotazníkového šetření mezi žáky na jedné základní škole. Část zaměřená na ředitele a pracovníky SZÚ byla od poslední verze autorkou přepracována, což je určitě posun správným směrem. Bohužel často autorka zůstává pouze u popisu některých jevů a nepouští se příliš do analýzy širších souvislostí.

Způsob zpracování dotazníkového šetření mezi žáky považuji za problematický. Čtenář nabývá přesvědčení, že autorka neměla předem dostatečně rozmyšleno, co chce vlastně dotazníkovým šetřením zjistit a co je vůbec možné zjistit. Dotazník pro žáky (třetí až deváté třídy) nebyl dostatečně propracovaný a je pravděpodobné, že výstupy z něj jsou zavádějící. Podle mého názoru nemusí být všichni žáci (zejména ti nejmladší) dostatečně schopni dotazníku porozumět.

Prvním problematickým příkladem je hned první otázka dotazníku, pomocí které se autorka žáků ptala, kterých programů podpory zdraví se na škole účastnili. Tuto otázku by bylo vhodnější zjišťovat přímo od vedení školy (ne všichni žáci si totiž musí uvědomovat, do kterých z programů vlastně zapojeni jsou). Na tuto hypotézu mě přivádí graf č. 1, ze kterého vyplývá, že jednotlivých programů se účastnily různé počty žáků školy. Skutečně je to tak, že se programů neúčastní celá škola? Nemůže být tato skutečnost dána tím, že si to žáci prostě nepamatují, příp. ani neregistrují, v rámci kterých programů některé aktivity probíhají? (Např. Je si autorka jistá, že žák je schopen určit, zda se účastnil programu „Normální je nekouřit“, „Kouření a já“ nebo „Jak se (ne)stát závislákem“?)

Dotazníkového šetření mezi žáky by bylo vhodnější využít lépe. Ideální případ by samozřejmě bylo dvoufázové dotazování žáků (před a po absolvování programu), což ale chápu, že by mohlo být pro autorku obtížněji realizovatelné. I v případě jednorázového dotazování žáků (po absolvování programů) by bylo vhodnější zaměřit se v dotazníku např. na některý konkrétní program, který žáci absolvovali, a snažit se zjistit, zda si žáci něco o problematice pamatují, zda mají osvojeny některé znalosti, příp. se zaměřit na postoje či změny chování žáků. Současná forma, kdy autorka obecně formulovala otázku, zda měly všechny (!) programy na žáky pozitivní vliv, jsou podle mého názoru nesmyslná, žáci tuto skutečnost nejsou schopni zhodnotit, u nejmladších žáků není ani jisté, že otázce porozumí. Autorka sama v práci uvádí, že jednotlivé programy a jejich účinnost se velmi liší, nerozumím tedy skutečnosti, proč se pak na všechny dotazuje v jedné otázce.

Je opravdu škoda, že přípravu dotazníkového šetření autorka nekonzultovala, neboť všem výše zmíněným nedostatkům bylo možné předejít.

Pozitivně lze ocenit, že se autorka snaží vlastní výsledky v diskuzi zhodnotit v kontextu jiných výzkumů realizovaných v České republice. Po formální stránce je práce na dobré úrovni, ačkoli lze nalézt drobné nedostatky, např. v abstraktu práce autorka zapomněla uvést, že výzkumné šetření bylo zaměřeno i na rodiče a na žáky. Práce je logicky strukturovaná, pro čtenáře je přehledná.

Oproti předchozí odevzdané verzi se práce určitě zlepšila. Autorka přepracovala zejména výzkumnou část práce a doplnila šetření o nová data (nové šetření bohužel ale nebylo příliš zdařilé, jak bylo popsáno podrobně výše). Autorka do práce rovněž doplnila další publikace

a zdroje, které v předchozí verzi práce chyběly, což lze určitě hodnotit pozitivně. Práci lze ale obecně vytknout, že je často příliš popisná, postrádám hlubší analýzu.

**Z výše uvedených důvodů doporučuji práci přijmout k obhajobě  
a hodnotit ji známkou „dobře“.**

Datum: 25. 1. 2017

Podpis: